

Forslag til JØP generalforsamling 28. april 2015

Stillere: Adam Billing, Amalie Ferdinand, Anders Blædel Gottlieb Hansen, Anne Kathrine Nyborg, Bo Skovgaard, Christina Meyer, Erik Christian Sigaard Christensen, Erling Ramme Nielsen, Flemming Röttig, Frida Jensen, Gunnar Olesen, Hanna Kafton Smidt, Inge Røpke, Ingrid Casse, Jan Christensen, Janus Jacobsen, Jens Emmeche, Jens Hørby Jørgensen, Jeppe Trolle, Johanne Gabel, John Nordbo, Juhl Bøndergaard, Jørgen Nautrup, Kim Raben, Kirsten Gamst-Nielsen, Lars Nautrup Jensen, Lars Peter Koch, Laurits Rohden Skov, Lone Svinth, Marie Louise Bistrup, Michael Henrik Vallø Skands, Mikkel Petersen, Morten Beha Pedersen, Niels Refslund, Nikola Kiørboe, Nils Enrum, Ole Berg, Ole Brauer, Peter Kenneth Larsen, Poul Carlsbæk, Poul Vang, Rasmus Foged Lauritzen, Sven-Åge Westphalen, Thøger Lund-Sørensen, Zen Donen.

Forslag¹

Generalforsamlingen opfordrer bestyrelsen til

At arbejde for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber snarest muligt

At indgå i og årligt dokumentere dialog med olie- og gasselskaber, hvor JØP ejer aktier, om at afvikle deres investeringer i højrisikable udvindingsprojekter fx tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis

Hovedbegrundelse

Global opvarmning kan true menneskelig civilisation, som vi kender den. FNs klimapanel og Det Internationale Energi Agentur har konkluderet, at højst 1/3 af verdens fossile reserver kan afbrændes, hvis vi skal kunne holde os under en 2 graders global temperaturstigning. Verdens regeringer er enige om at leve op til 2 graders målet, hvilket gør det irrationelt - og øger den økonomiske risiko for vores pensioner - at investere i fortsat udvinding af fossile brændsler.

Kul er det fossile brændstof, som medfører den største CO₂ udledning. Samtidig har investeringer i kul i de seneste år været en meget dårlig forretning, og der er intet der tyder på, at det vil ændre sig. Derfor foreslås det, at investeringer i kul afvikles.

Olie og gas er ligeledes væsentlige bidragydere til CO₂-udledning og skal på sigt udfases. Her og nu sætter forslaget fokus på investeringer i højrisikoprojekter, der ikke vil være lønsomme i en fremtid hvor 2 graders

---

¹ Tilsvarende forslag stilles i foråret 2015 også i følgende 5 pensionskasser: **Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger (PJD), Arkitekternes Pensionskasse (AP), Magistre og Psykologer (MP Pension), Danske Civil- og Akademiingeniørers Pensionskasse (DIP), Ingeniørsammenslutningens Pensionskasse (ISP).**

målsætningen overholdes. Derfor foreslås det, at JØP går i dialog med olie- og gasselskaberne om at afvikle højrisikoprojekter.

Baggrund og uddybende begrundelse

På generalforsamlingen i 2014 blev der stillet et forslag med samme formål som ovenstående, som et betydeligt mindretal bakkede op om. Efterfølgende har der været en dialog mellem forslagsstillerne og JØP med henblik på at finde en fælles forståelse, og så forskellige interesser i JØP kan tilgodeses. Nærværende forslag er udarbejdet på denne baggrund. Det her fremsatte forslag er mindre vidtgående end forslaget fra 2014, men det fastholder det langsigtede mål om at afvikle investeringer i den fossile sektor, så den tilpasses det carbonbudget, der skal sikre 2 graders målsætningen.

Kul er det fossile brændstof, som medfører den største CO₂ udledning. Samtidig har investeringer i kul i de seneste år været en meget dårlig forretning, og der er intet der tyder på, at det vil ændre sig fremover, da kul ikke længere kan konkurrere med andre energikilder på pris. Forslaget for 2015 indebærer at JØP skal afvikle investeringer i verdens 100 største kulselskaber, som defineret ud fra oversigten *Carbon Underground 200* som indeksleverandøren *Fossil Free Indexes* producerer og opdaterer en gang årligt.

Der er i forslaget ikke angivet et konkret tidspunkt for, hvornår afviklingen af investeringer i kul skal være gennemført. Hermed er der taget hensyn til at eksisterende aftaler ikke skal opsiges, hvis det medfører et uforholdsmæssigt økonomisk tab. I takt med at eksisterende aftaler udløber, indebærer forslaget fortsat, at alle væsentlige investeringer i kul udfases.

I forhold til olie- og gasselskaberne er forslaget mindre omfattende end sidste års forslag. I 2014 blev det således foreslået, at alle investeringer i olie og gas skulle afvikles. I dette års forslag fokuseres der alene på højrisikable projekter. Ved højrisikable projekter forstås vi projekter, der kræver en oliepris over 95 USD/tønde. Det bygger vi på analyser foretaget af finanstånketanken *Carbon Tracker Initiative (CTI)*, der viser at det er grænsen, for at en investering i olie og gas vil være lønsom i en fremtid, hvor den globale opvarmning er maksimalt 2 grader. Denne type projekter omfatter ukonventionel olie og gas fra fx tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis.

JØP's dialog med selskaberne forventes udført med udgangspunkt i retningslinjerne i den guide som investorsammenslutningen *Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)* har udarbejdet til hjælp for sine medlemmer, herunder JØP, for at gennemføre en dialog med olie- og gasselskaber. Dialogen kan også gennemføres ved konkret stillingtagen til relevante resolutionsforslag, der fremsættes ved olieselskabernes generalforsamlinger.

Dialogen kan f.eks. gennemføres med olie- og gasselskaber AP Møller Mærsk, BP, Shell, Total, BASF, Chevron, Gazprom, ConocoPhillips og BHP Billiton PLC som alle har investeringer i højrisikoprojekter. Vi opfordrer JØP til at den årlige afrapportering af resultaterne af denne dialog anføres i årsrapporten og på JØP's hjemmeside.

JØP investeringer i kul, olie og gas

JØP har ultimo 2014 investeringer i kul-, olie- og gasselskaber for ca. 663 mio. kr.

Investeringerne i kul, olie og gas udgør 3,8 pct. af aktieinvesteringerne – og 1,0 pct. af de samlede investeringer.

Investeringer i kul alene, udgør ca. 72 mio. kr. svarende til 0,1 pct. af de samlede investeringer.

Yderligere information

Ansvarlig Fremtid: Information, dokumentation og referencer om divestment og baggrund for salg af fossile brændsler

<http://www.ansvarligfremtid.dk>

Carbon Tracker: Carbon supply cost curves: Evaluating financial risk of oil capital expenditures

<http://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/09/CTI-Oil-Report-Oil-May-2014-13-05.pdf>

Fossil Free Indexes: The Carbon Underground 2015

<http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>

IIGCC: Investor Expectations: Oil and Gas Company Strategy. Supporting

investor engagement on carbon asset risk. http://www.iigcc.org/files/publication-files/2014_Investor_Expectations_Oil_and_Gas_Company_Strategy.pdf